

การวิเคราะห์นวัตกรรมองค์กรของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก
สาขาธุรกิจอาหารอาหาร ในเขตภาคกลาง*
FACTOR ANALYSIS OF ORGANIZATION INNOVATION FOR SMALL AND
MEDIUM ENTERPRISE IN FOOD SECTOR

ภัทรพล ชุ่มมี

Pattarpon Chummee

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Valaya Alongkorn Rajabhat University under royal patronage

Corresponding Author E-mail: atta9899@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของนวัตกรรมองค์กรของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กสาขาธุรกิจอาหาร ในเขตภาคกลาง และ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโครงสร้างเชิงองค์ประกอบของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กสาขาธุรกิจอาหาร ในเขตภาคกลาง ใช้แนวคิดด้านนวัตกรรมองค์กร ด้านทฤษฎีการกระจายความรู้ของผู้ประกอบการ ทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม ประชากรคือผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กสาขาธุรกิจอาหารในเขตภาคกลางจำนวน 400 ราย โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามลำดับในใบรายชื่อเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกำหนดใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและเชิงสำรวจ ผลจากการวิจัยพบว่า 1) ข้อคำถามที่ใช้วัดองค์ประกอบทั้ง 9 ข้อทุกข้อคำถามผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดคือต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.50 และ 2) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโครงสร้างพบว่ามีดัชนีวัดความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดคือ $\text{Chi-square}=415.06$, $\text{df}=27$, $\text{P-value}=0.000$, $\text{RMSEA}=0.040$

องค์ความรู้จากการวิจัยและการใช้ประโยชน์คือเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ช่วยลดต้นทุนในการผลิตและการปรับปรุงกระบวนการผลิตลดกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นลง รวมถึงการเข้าถึงช่องทางการตลาดสมัยใหม่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และสินค้าที่ผลิตอันได้แก่สินค้าประเภทอาหารจำเป็นจะต้องสร้างความแตกต่างในตัวสินค้า การผลิตให้ตอบสนองต่อผู้บริโภคและรสนิยม

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ; นวัตกรรมองค์กร; ธุรกิจอาหาร

*Received April 26, 2022; Revised May 22, 2022; Accepted June 29, 2022

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the composition of organizational innovation of medium and small businesses in food business in the central region and 2) to examine the confirmatory of the constituent structure of small and medium-sized businesses in food business in central region. The concept of organizational innovation. on the theory of knowledge distribution among entrepreneurs innovation diffusion theory The population is 400 small and medium-sized business entrepreneurs in the food business in the central region. The random sampling in specific order in the list, the research instrument used a questionnaire. Data analysis used exploratory and confirmatory factor analysis. The results of the research showed that 1) all the questions used to measure the 9 components of the questionnaire passed the minimum criteria required to have a component weight greater than 0.50 and 2) the results of the confirmatory factor examination of the structure found that there was a measure index. Consistency through the specified criteria is Chi-square=415.06, df=27, P-value=0.000, RMSEA=0.040

Knowledge gained from research and utilization is to increase efficiency in various areas of management, reduce production costs and improve production processes, reduce unnecessary production processes. Including access to modern marketing channels through social media and manufactured goods, such as food products, need to make a difference in the product production to meet consumers and tastes.

Keyword: Organization Innovation; Small and Medium Enterprise; Food Sector

บทนำ

นวัตกรรมองค์กรจากการศึกษาของปัญญา เลิศไกรและคณะ (2562) พบว่าการจัดการนวัตกรรมการพัฒนาองค์กร เป็นสิ่งที่ผู้นำองค์กรและสมาชิกในองค์กรต้องให้ความสำคัญ เพราะยุคสังคมที่มีการสื่อสารสะดวกรวดเร็ว เป็นสังคมที่ทุกคนมีทางเลือกในการใช้บริการมาก องค์กรจะต้องเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ที่นำเสนอสิ่งที่เหมาะสมให้ผู้รับบริการ การนำนวัตกรรมเข้ามามีส่วนในการดำเนินงานและจัดการนวัตกรรมนั้นอย่างเหมาะสม จะเป็นปัจจัยที่ทำให้องค์กรแข็งแกร่ง สร้างผลผลิตผลงานคุณภาพออกมาอย่างต่อเนื่องและมั่นคง นวัตกรรมองค์กรช่วยลดปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเพิ่มกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการทำงานที่เกี่ยวข้องการเทคโนโลยีสมัยใหม่

อนึ่งธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ด้านอาหารให้ความสำคัญกับนวัตกรรมในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น รวมถึงการจัดการการทำงานภายในองค์กรแต่ยังขาดการบริหารจัดการองค์กรที่ดี รวมตลอดถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถจะผลิตสินค้าได้ทันต่อความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของตลาดทั้งภายในและภายนอก อีกทั้งยังขาดการผลิตสินค้าที่ไม่ตอบสนองต่อผู้บริโภคแต่ละช่วยวัยโดยเฉพาะผู้สูงอายุ

ยิ่งไปกว่านั้นนวัตกรรมมีผลการพัฒนาประเทศไทย โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่พัฒนาแล้วพบว่า ขณะนี้การใช้เทคโนโลยีที่คิดค้นเองในประเทศเพิ่งเริ่มต้น จึงต้องมีการเร่งกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านการจัดการทรัพยากรสินทางปัญญา และการบริหารจัดการภายใต้แนวคิดและรูปแบบใหม่ ทั้งในภาคอุตสาหกรรมและระดับท้องถิ่น โดยสร้างให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดนวัตกรรมจำนวนมากพอที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างรวดเร็ว OTOP เป็นตัวอย่างหนึ่งของการทำนวัตกรรมด้านบริหารจัดการที่สามารถผลักดันสินค้าของไทยให้ขึ้นมาอยู่ในระดับแนวหน้าและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลกได้ (ปณิตา แก้วเกตุ, 2555)

การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายองค์ประกอบของนวัตกรรมองค์กรและตรวจสอบสอดคล้องเชิงโครงสร้าง ดังนั้นจึงนำทฤษฎีการกระจายความรู้ของผู้ประกอบการ (knowledge spillover theory of entrepreneurship: KSTE) และ ทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม (Diffusion of Innovation theory) มาใช้เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาเพื่อให้สามารถค้นหาคำตอบที่เหมาะสมได้ รวมถึงได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมด้านนวัตกรรมกร เช่น จากการศึกษาของวัชรพงษ์ อินทรวงศ์ และ ปัทมา สุริยกุล ณ อยุธยา (2561) ที่พบว่าผู้ประกอบการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อนวัตกรรมและผลการดำเนินงาน

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาคือการขาดการพัฒนาการทำงานในองค์กร รวมถึงนวัตกรรมองค์กรและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีเพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคได้หลากหลายผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อนวัตกรรมที่ส่งผลต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อหาตัวแปรและพัฒนาธุรกิจสร้างนวัตกรรมให้กับธุรกิจอันจะสามารถส่งผลต่อการสร้างการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันในระดับประเทศและระดับนานาชาติได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของนวัตกรรมองค์กรของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก สาขาธุรกิจอาหาร ในเขตภาคกลาง
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโครงสร้างเชิงองค์ประกอบของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กสาขาธุรกิจอาหาร ในเขตภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวคิดทฤษฎีสำหรับกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบแนวคิดและตัวแปรที่ใช้เหมาะสมกับงานวิจัยที่ศึกษามากที่สุด ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ภาคการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม พบว่า SMEs ในสาขาอาหาร มีจำนวนมากที่สุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 58,707 ราย (SME, 2563) ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ ความคาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง 397 ราย ยิ่งไปกว่านั้น นางลักษณ์ วิรัชชัย (2542) เสนอไว้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมควรเป็น 400 ตัวอย่าง โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามลำดับ

2. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยโครงสร้างของแบบสอบถาม 7 ส่วน ได้แก่คำถามโดยทั่วไป คำถามด้านนวัตกรรมองค์กร คำถามนวัตกรรมกระบวนการ คำถามด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ คำถามด้านนวัตกรรมการตลาด คำถามด้านความสามารถด้านนวัตกรรมและคำถามด้านความสามารถทางการตลาด

การทดสอบความถูกต้องผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของแบบสอบถาม ความเหมาะสมและความชัดเจนของการใช้ ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ วัตถุประสงค์ของการทดสอบต้องการวัดความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและมีความชัดเจนของภาษา และครอบคลุมเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา จึงสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งผู้วิจัย ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บจากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคกลาง จำนวน 400 ราย

4. การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity)

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเบื้องต้นกับตัวอย่างจำนวน 30 ราย เพื่อทดสอบความถูกต้องของตัวแปรต่าง ๆ ว่า ได้เป็นไปตามทฤษฎีและสมมติฐานหรือไม่ โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบ Varimax สกัดองค์ประกอบผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบซึ่งเป็นค่าที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดแต่ละตัวกับมิติของตัวแปรหรือองค์ประกอบมีค่ามากกว่า 0.50 ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กำหนด และการหาความเชื่อมั่นผลการวิเคราะห์พบว่ามีค่า item correlation ระหว่าง 0.616-0.885 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.773

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

กำหนดใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาถึงรายละเอียดของปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ตลอดจนเป็นการอธิบายถึงสภาพทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่จัดเก็บได้และอธิบายให้ทราบถึงคุณสมบัติทั่วไปของประชากรที่ศึกษา โดยใช้สถิติที่นิยมใช้ในการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสูงสุด (maximum) และ ค่าต่ำสุด (minimum)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นเป็นเทคนิคการวิเคราะห์เพื่อใช้จัดหมวดหมู่ตัวแปรจำนวนมาก ให้เป็นหมวดหมู่ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้วิจัยสามารถที่จะดำเนินการจัดหมวดหมู่ของตัวแปรต่าง ๆ ได้ในกรณีที่ผู้วิจัยไม่ทราบว่า จะทำการจัดหมวดหมู่ได้อย่างไร (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ร้อยละของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กลำดับสาขาอาหารพบว่า มีจำนวนพนักงานมากที่สุดสองอันดับแรกคือมีพนักงานตั้งแต่ 41-60 คน จำนวน 161 รายเท่า ๆ กับมีพนักงาน 61-200 ราย 40.3 ด้านระดับการศึกษาพบว่ามีการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 330 รายคิดเป็นร้อยละ 82.5 อายุระหว่าง 41-50 ปีเป็นจำนวนมากที่สุดถึง 255 รายคิดเป็นร้อยละ 63.7 ด้านภาษาอังกฤษจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ได้ระบุว่าสามารถพูดได้หรือไม่เป็นจำนวนมากที่สุดถึง 384 รายคิดเป็นร้อยละ 96 และประกอบธุรกิจในกลุ่มอาหารมากถึงจำนวน 388 รายคิดเป็นร้อยละ 97

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมองค์กร

ชื่อตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับค่าคะแนน
การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่	4.48	0.62	มากที่สุด
มีการปรับปรุงระบบการผลิตและการจัดการคุณภาพ	4.18	0.47	มาก
มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่เพื่ออำนวยความสะดวก	3.93	0.70	มาก
สะดวกการประสานงานระหว่างหน้าที่ต่าง ๆ			
มีการปรับปรุงกิจกรรมการทำงานประจำวัน	3.93	0.72	มาก
มีการปรับปรุงระบบบริหารทรัพยากรบุคคล	4.12	0.76	มาก
มีการปรับปรุงระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน	4.09	0.73	มาก
มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร	3.97	0.70	มาก
มีการปรับปรุงระบบข้อมูลการจัดการ	3.92	0.66	มาก
มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวก	4.22	0.65	มากที่สุด
เชิงกลยุทธ์			
ค่าเฉลี่ยรวม	4.09		มาก

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านนวัตกรรมองค์กรพบว่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่ามีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.92- 4.48 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่าข้อ

คำถามด้านการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานเป็นทีม (Org1) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ 4.48 รองลงไปคือมีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกเชิงกลยุทธ์ความร่วมมือและความร่วมมือทางธุรกิจระยะยาว และมีการปรับปรุงระบบการผลิตและการจัดการคุณภาพตามลำดับ

การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 นักวิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อคัดกรอง จัดกลุ่มตัวแปรตามกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้การหมุนแกน ปัจจัยแบบ Varimax สามารถแสดงได้ในส่วนต่อไป

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจด้านนวัตกรรมองค์กร

ชื่อองค์ประกอบ	องค์ประกอบ		
Org 1	0.637		
Org 2	0.857		
Org 3	0.701		
Org 4	0.815		
Org 5		0.830	
Org 6		0.729	
Org 7		0.629	
Org 8			0.701
Org 9			0.701
Eigenvalue	3.067	1.459	1.273
Percent of Variance	34.076	16.213	14.143
Cumulative Percent	34.076	50.289	64.431

ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจพบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรด้านนวัตกรรมองค์กรประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบจากข้อคำถามที่ใช้วัด 9 ข้อทุกข้อคำถามผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดคือต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.50 โดยพบว่าข้อคำถามด้านมีการปรับปรุงมีการปรับปรุงระบบการผลิตและการจัดการคุณภาพ (Org2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดที่ 0.857

หากพิจารณาค่า Eigenvalue พบว่าองค์ประกอบที่ 1 มีค่าที่ 3.067 องค์ประกอบที่ 2 มีค่าเท่ากับ 1.459 และองค์ประกอบที่ 3 มีค่าเท่ากับ 1.273 ด้านค่า KMO มีค่าที่ 0.546 แสดงว่ามีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์ห้องค์ประกอบได้

ยิ่งไปกว่านั้นองค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวคือ Org1-Org4 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 34.076 ด้านองค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวคือตัวแปร Org5-Org7 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 16.213 ส่วนองค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปร 2 ตัวแปรสามารถอธิบายแปรปรวนได้ร้อยละ 14.143 ดังนั้นตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 9 ตัวร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนทั้ง 3 องค์ประกอบได้ร้อยละ 64.431

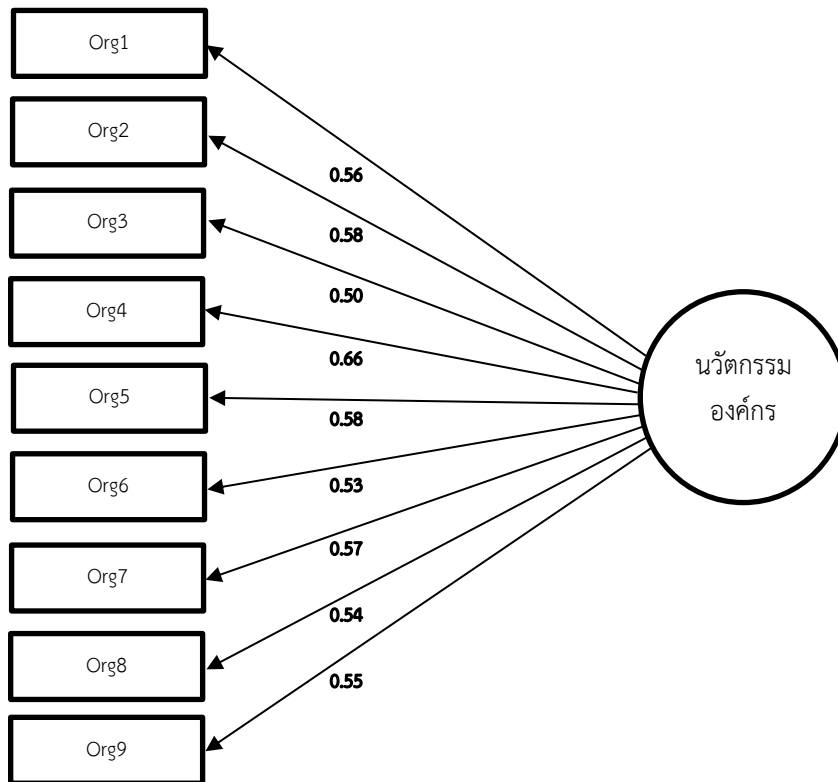
เมื่อทำการวิเคราะห์การแจกแจงปกติของข้อมูลพบว่ามีค่าความเบ้ (value of skewness) และค่าความโด่ง (value of kurtosis) ที่ 0.768 และ 0.432 ตามลำดับ ยิ่งไปกว่านั้นการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ ค่าความโด่ง (multicollinearity) มีค่า tolerance ที่ 0.627 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ที่ 1.596 ไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ร่วมระหว่างตัวแปร

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถนำเสนอผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงด้านนวัตกรรมองค์กรกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square=415.06, df=27, P-value=0.000, RMSEA=0.040) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานเป็นทีม (Org1) มีการปรับปรุงระบบการผลิตและการจัดการคุณภาพ (Org2) มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกการประสานงานระหว่างหน้าที่ต่าง ๆ เช่น การตลาดและการผลิต (Org3) มีการปรับปรุงกิจกรรมการดำเนินงานประจำวัน ขั้นตอน และกระบวนการที่ใช้เพื่อดำเนินกิจกรรมของบริษัทในลักษณะก่อให้เกิดนวัตกรรม (Org4) มีการปรับปรุงระบบบริหารทรัพยากรบุคคล (Org5) มีการปรับปรุงระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Org6) มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกด้านโครงการต่าง ๆ ในองค์กร (Org7) มีการปรับปรุงระบบข้อมูลการจัดการในบริษัทและแนวปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูล (Org8) และการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกเชิงกลยุทธ์ความร่วมมือและความร่วมมือทางธุรกิจระยะยาว (Org9) สามารถนำมาใช้วัดตัวแปรแฝงด้านนวัตกรรมองค์กรได้จริงดังรายละเอียดตารางที่ 3 และภาพที่ 1

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงด้านนวัตกรรมองค์กร

ตัวแปรสังเกตได้	t	λ_i
การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่	0.56	4.66
มีการปรับปรุงระบบการผลิตและการจัดการคุณภาพ	0.58	2.86
มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกการประสานงานระหว่างหน้าที่ต่าง ๆ	0.50	2.54
มีการปรับปรุงกิจกรรมการดำเนินงานประจำวัน	0.66	12.73
มีการปรับปรุงระบบบริหารทรัพยากรบุคคล	0.58	12.52
มีการปรับปรุงระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน	0.53	11.64
มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร	0.57	10.06
มีการปรับปรุงระบบข้อมูลการจัดการ	0.54	13.20
การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกเชิงกลยุทธ์	0.55	13.91

Chi-square=415.06, df=27, P-value=0.000, RMSEA=0.040

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของนวัตกรรมองค์กร

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตได้ของการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานเป็นทีม (Org1) มีการปรับปรุงระบบการผลิตและการจัดการคุณภาพ (Org2) มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกการประสานงานระหว่างหน้าที่ต่าง ๆ เช่น การตลาดและการผลิต (Org3) มีการปรับปรุงกิจกรรมประจำวัน ขั้นตอน และกระบวนการที่ใช้เพื่อดำเนินกิจกรรมของบริษัทในลักษณะก่อให้เกิดนวัตกรรม (Org4) มีการปรับปรุงระบบบริหารทรัพยากรบุคคล (Org5) มีการปรับปรุงระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Org6) มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกด้านโครงการต่าง ๆ ในองค์กร (Org7) มีการปรับปรุงระบบข้อมูลการจัดการในบริษัทและแนวปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูล (Org8) และการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกเชิงกลยุทธ์ความร่วมมือและความร่วมมือทางธุรกิจระยะยาว (Org9) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในช่วง 0.50-0.66 โดยที่ค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตได้ทุกเส้นมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 9 ตัวแปรสามารถนำมาวัดตัวแฝงนวัตกรรมองค์กรได้จริง และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง ตามภาพที่ 1 พบว่ามีการปรับปรุงกิจกรรมประจำวัน ขั้นตอน และกระบวนการที่ใช้เพื่อดำเนินกิจกรรมของบริษัทในลักษณะก่อให้เกิดนวัตกรรม (Org4) มีความสำคัญในตัวแปรแฝงด้าน

นวัตกรรมองค์กรสูงสุด (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = 0.66) รองลงไปคือการปรับปรุงระบบบริหารทรัพยากรบุคคล และการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกด้านโครงการต่าง ๆ ตามลำดับ

ด้านผลการวิเคราะห์ความตรงแบบรวมศูนย์ (convergent validity) พบว่ามีค่า AVE ที่ 0.638 และค่า CR ที่ 0.900 แสดงให้เห็นว่า มาตรวัดมีความเที่ยงตรงสูงมาก และสามารถวัดเรื่องราวในหมวดของตนได้เป็นอย่างดี และมาตรวัดในแต่ละหมวดมีความคงเส้นคงวา (consistency) สูง ท้ายสุดผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรแฝง (Pc) และค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ของตัวแปรแฝง (Pv) พบว่ามีค่า Pc ที่ 0.88 และค่า Pv ที่ 0.44

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ของที่ 1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้ จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของนวัตกรรมองค์กรพบว่า องค์ประกอบทุกองค์ประกอบทั้ง 9 ข้อคำถามผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กำหนดคือมากกว่า 0.50 โดยพบว่ามีการปรับปรุงมีการปรับปรุงระบบการผลิตและการจัดการคุณภาพ (Org2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดที่ 0.857 รองลงไปคือมีการปรับปรุงระบบการผลิตและการจัดการคุณภาพ (Org2) และกระบวนการที่ใช้เพื่อดำเนินกิจกรรมของบริษัทในลักษณะก่อให้เกิดนวัตกรรม (Org4) สอดคล้องกับการศึกษาของวรนนท์ สุวรรณปัญญา และ ชุติมา ไชยราชฤทธิ์ (2564) พบว่าผลการวิจัยพบว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีความตระหนักในคุณภาพและความปลอดภัยอาหารที่แตกต่างกัน จะมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจ ขนาดและรายได้ของธุรกิจต่างกัน และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทำระบบคุณภาพและความปลอดภัยที่ต่างกัน รวมทั้งความต้องการการฝึกอบรมที่ต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีความตระหนักในคุณภาพและความปลอดภัยสูงจะต้องการการเสริมสร้างศักยภาพในเรื่องการทำตลาด และมีปัจจัยขับเคลื่อนด้านการตลาดเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดทำระบบคุณภาพและความ รวมถึงตรงกับทฤษฎีการสร้างมูลค่าผู้ประกอบการ (The entrepreneurial value creation theory) ของ Olanrewaju et. al. (2018) อธิบายทฤษฎีนี้ อธิบายประสบการณ์ของผู้ประกอบการจากความตั้งใจของผู้ประกอบการและการค้นพบโอกาสในการพัฒนาความสามารถในการเริ่มต้นธุรกิจและการจัดสรรรางวัล กระบวนการของการเริ่มต้นธุรกิจไม่ใช่กระบวนการที่เป็นอิสระ ผู้ประกอบการเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ขาดไม่ได้ของการเริ่มต้นธุรกิจ รวมถึงการสร้างมูลค่า การบริหารจัดการภายในองค์กรเพิ่มให้เกิดการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมในองค์กรได้ ดังนั้นผู้ประกอบการต้องมีการนำเทคโนโลยี การปรับปรุงองค์กรให้ทันสมัย รวมถึงการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย โดยเฉพาะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากร

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโครงสร้างเชิงองค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่ามิติชั้นวัดความสอดคล้องเหมาะสมดี (Chi-square=415.06, df=27, P-value=0.000, RMSEA=0.040) สอดคล้องกับการศึกษาของ Taques, et. al. (2021) นวัตกรรมสามารถเป็นแหล่งที่มาของความได้เปรียบในการแข่งขันของบริษัทไม่ว่าจะผ่านการปรับปรุงวิธีการและเทคนิคที่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่หรือบริการหรือผ่านการปรับปรุง ตามความคิดเหล่านี้มันเป็นสิ่งสำคัญที่จะวัดนวัตกรรมและหาหรือเกี่ยวกับผลที่เกี่ยวข้อง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงข้อดีและข้อเสียของแต่ละดัชนีหลักของนวัตกรรมองค์กร โดยพบว่าประกอบด้วย การพัฒนาองค์ประกอบทางกายภาพของบริษัท การฝึกอบรมและการสร้างความรู้ การปรับปรุงความพึงพอใจของพนักงานและมาตรการที่มุ่งลดต้นทุนการบริหาร พัสตุ และธุรกรรม โดยที่บริษัทจะต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมของบริษัท การใช้ทรัพยากรและทรัพยากรงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ การเพิ่มนวัตกรรมทางเทคนิคหรือความร่วมมือกับบริษัทอื่น ๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมและตรงกับทฤษฎีทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม (Diffusion of Innovation theory) ของมหาวิทยาลัยบอสตัน (2019) ที่กล่าวว่านวัตกรรมสามารถพัฒนาและกระจายผ่านหน่วยและองค์กรต่าง ๆ ได้โดยการพัฒนาองค์ความรู้ประชากร หรือองค์กร โดยต้องมีการพัฒนาและนำนวัตกรรมและความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนานวัตกรรมในองค์กรและการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ การทำให้องค์กรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยจะช่วยพัฒนาให้องค์กรสามารถก้าวเข้าสู่ความเป็นนานาชาติได้

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการและกระบวนการได้แก่การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ช่วยลดต้นทุนในการผลิต การบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ที่เพิ่มมาก

ยิ่งขึ้น ช่วยเพิ่มผลิตภาพ และประสิทธิภาพในการผลิต ในขณะเดียวกันก็ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าได้ง่ายขึ้น โดยมีแนวทางในการเพิ่มนวัตกรรมสมัยใหม่ที่สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการธุรกิจสีเขียว นวัตกรรมที่ห่วงใยโลกและสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีได้แก่ การใช้ความรู้ร่วมกับนวัตกรรมต่าง ๆ ความสามารถเชิงสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยีมาดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการเพิ่มขึ้น การเพิ่มประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพชีวิต และการสร้างความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจ รวมถึงถึงสิ่งแวดล้อมด้วย ท้ายสุดแล้วมีปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการบุคคลให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพทันสมัยกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เช่น ให้ทำการที่บ้าน ลดการสัมผัสและการพบปะสังสรรค์เพื่อลดการแพร่ระบาดของเชื้อโรค ยิ่งไปกว่านั้นมีการนำเอาเทคโนโลยีสื่อสารเข้ามาช่วยในการติดต่อสื่อสารกับพนักงานเพื่อช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ปรับปรุงโครงสร้างในการทำงานการแบ่งงานกันทำ การจัดหาให้ตรงกับความสามารถของผู้ร่วมงาน โดยต้องพัฒนาให้พนักงานหรือผู้ร่วมงานสามารถทำงานกับเทคโนโลยีสมัยได้ การทำงานได้ตามกำหนดเวลา รวมถึงการทำงานเป็นทีมแบ่งงานกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงการจ้างงานผู้สูงอายุในชุมชนให้เข้ามาทำงานเพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีงานทำ
2. องค์กรจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยในการบริหารจัดการองค์กร ระบบต่าง ๆ รวมถึงการเข้าถึงช่องทางการตลาดสมัยใหม่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การส่งเสริมให้กิจการสามารถขายไปยังตลาดต่าง ๆ ทั่วโลกได้
3. ผู้ประกอบการกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับระบบโลจิสติกส์เพื่อให้สามารถส่งสินค้าและส่งมอบได้ตามกำหนดเวลาที่กำหนดเนื่องจากสินค้าประเภทอาหารหลาย ๆ ประเภทจำเป็นต้องส่งมอบในระยะเวลากำหนด ความรวดเร็วและตรงเวลาในการจัดส่งจึงเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการรักษาคุณภาพของสินค้าตลอดระยะทางการจัดส่งด้วย การรับประกันสินค้าหลังการขายเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องพิจารณาถึงด้วยเป็นอย่างยิ่งเพื่อรักษาฐานลูกค้า
4. ยิ่งไปกว่านั้นสินค้าที่ผลิตอันได้แก่สินค้าประเภทอาหารจำเป็นจะต้องสร้างความแตกต่างในตัวสินค้า การผลิตให้ตอบสนองต่อผู้บริโภคและรสนิยม สามารถส่งออกสินค้าไปขายยังตลาดต่าง ๆ ได้ รวมถึงการพัฒนาสินค้าให้สามารถขายในตลาดโลกได้ ต้องคำนึงถึงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจดึงดูดใจผู้บริโภค และสร้างมูลค่าเพิ่มได้

เอกสารอ้างอิง

- วรนนท์ สุวรรณปิฎกกุล และ ชุตินา ไชยราญท์. (2564). แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการด้านอาหารขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย. *วารสาร สมาคมนักวิจัย*, 16(3), 76-88.
- วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME). (2563). *แนวคิดนวัตกรรมธุรกิจอาหาร*. สืบค้น 26 มิถุนายน 2564, จาก: <https://www.sme.know ledgecenter.com/slides/slide/214>
- วัชรพงษ์ อินทวงศ์ และ ปัทมา สุริยกุล ณ อยุธยา (2561). การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านภาวะผู้ประกอบการและนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงาน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารจังหวัดนครพนม. *วารสารชุมชนวิจัย*, 12(2), 101-117.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปณิตา เกตุแก้ว. (2564). *แนวคิด ทฤษฎี การจัดการนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา*. สืบค้น 17 กรกฎาคม 2564, จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/692170>
- ปัญญา เลิศไกรและคณะ. (2562). *การจัดการนวัตกรรมการพัฒนางองค์กร*. สืบค้น 26 มิถุนายน 2564, จาก : <file:///C:/Users/Phrat/Downloads/218069-Article%20Text-727834-2-10-20191101.pdf>
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เฟื่องฟ้า.
- Olanrewaju, A., et al. (2018). Factors affecting Housing Prices in Malaysia: analysis of the supply side. *Journal of the Malaysian Institute of Planners*, 16(2), 225-235.
- Taques, F. H., et al. (2021). Indicators used to measure service innovation and manufacturing innovation. *Journal of Innovation & Knowledge*, 6(1), 11-26.

